

РОЛЬ ФІЛОСОФІЇ В АКТИВІЗАЦІЇ МИСЛЕННЯ

Фінін Г. І., Руднік Д. Г., Харченко В. В.

Сучасний молодий фахівець під час пошуку роботи, свого першого робочого місця, стикається зі зростаючими вимогами до кандидатів на посади. Викосоконфліктне та висококонкурентне середовище вимагає від спеціаліста певних якостей: гнучкості мислення, оперативності у прийнятті рішень, здатності встановлювати контакти та зв'язки в середовищі колег та ділових партнерів тощо. Значну роль у формуванні вказаних соціальних компетенцій у здобувачів освіти грають дисципліни соціально-гуманітарного циклу та філософія як унікальний універсальний освітній компонент. Призначення філософії як наукової дисципліни є проблематизація – постановка під сумнів критерій істинності, світоглядну установку, картину світу індивіда.

Таке призначення філософії реалізується і в навчальному процесі. У Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради курс філософії є обов'язковим освітнім компонентом для всіх спеціальностей та освітніх програм. Метою запровадження курсу є активізація у здобувачів інтересу до фундаментальних знань, стимулювання до філософського осмислення історичного минулого своєї країни та фактів дійсності, формування розуміння єдності світового історико-культурного процесу при одночасній різноманітності їх форм. Останнє положення сьогодні надзвичайно важливе, адже сьогодні на наших очах відбувається корінна зміна світової цивілізаційної парадигми та розуміння місця України серед родини європейських народів.

Викладання філософії на сучасному етапі модернізації та гуманізації освіти та з врахуванням вимог компетентнісного підходу потребує суттєвої трансформації. Викладач сьогодні відходить (але лекція продовжує залишатися провідним методом навчання у закладі вищої освіти) від репродуктивного підходу у засвоєнні знань. Його місце займає проблемне викладання. Значна увага приділяється гуманізації та демократизації відносин на рівні викладач-студент, педоцентричні (дидактоцентричні) технології, технології співробітництва, технології вільного виховання, технології індивідуальні, групові, колективні, в парах, академічні й клубні, діалогічне та розвиваюче навчання, саморозвиток, патріотичне виховання [3, с. 82–83]. Заслуговує на увагу такий метод активізації мислення як індивідуальна наукова робота. Так, під час вивчення курсу філософії здобувачам пропонується взяти участь у щорічних студентських Сковородинівських читань на базі нашої академії. Кожного року конференція збирає учасників-здобувачів усіх освітніх рівнів та спеціальностей, що свідчить про високу зацікавленість філософськими проблемами сьогодення та філософією особистості [2].

Участь у публічному обговоренні актуальних проблем філософії активізує розвиток критичного мислення. Критичне мислення «вимагає, щоб архетипний зміст картини світу постійно піддавався сумніву з різних точок зору, а ступінь суперечливості знання оцінювалася б не тільки з власної позиції, а й з інших можливих позицій. При цьому процес критичного осмислення має йти паралельно з дослідженням меж власного знання, що змушує утримуватися від будь-якого затвердження, що виходить за його межі. Критичне мислення робить полеміку осмисленою, бо орієнтує співрозмовників на те, щоб вони оцінювали аргументи не тільки зі своєї позиції, а й з позиції того, з ким полемізують...» [1, с. 411]. Такий підхід сприяє формуванню також культури наукового спілкування, ведення наукової аргументованої дискусії.

Отже, успішне вивчення філософії як освітнього компоненту та світоглядної дисципліни є запорукою формування високоосвіченої особистості, яка має такі особисті якості: критичне мислення, здатність встановлювати міцні міжособистісні стосунки, прагнення до самоосвіти та самовдосконалення, має навички науково-пошукової роботи. Викладання філософії потребує інноваційних методів роботи та застосування індивідуально-орієнтованого підходу.

Список використаних джерел

1. Карпіцький М. М. Критичне мислення з позиції науки та філософії. Аграрна освіта: минуле, сучасне та майбутнє : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю ЛНАУ. Слов'янськ, 2021. С. 410-412.

2. Програма XVI студентських Сковородинівських читань «Жити, щоб шукати істину», 01 листоп. 2021 р. Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2021. 21 с.

3. Фінін Г. І. Гуманітарний аспект модернізації системи освіти. Вісн. Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого. 2020. № 3. С. 76-87.